

ZLATÝ VRCH

LIBOR BYL JEDINÝ SYN CHUDÉ VDOVY. KDYŽ SE vyučil zahradnictví, přišel domů; nemoha tu však zůstat, šel ke královskému zahradníku, prosil ho o práci a také ji hned obdržel. Byl pořádný, velmi slušný chasník, pracovitý dělník, a proto se také každému zalíbil. Již tři léta dělal v královské zahradě za tovaryše, a poněvadž uměl s krejcary hospodařit, brzy sobě několik zlatých zachoval. Jednoho dne v poledne položí své náradí a jde si k rybníčku pod vrbové křoví odpočinout. To bylo jeho zamilované místečko. Lehl si na měkký trávník, a přemýšleje, co všecko za u hospodařené peníze nakoupí, hleděl vzhůru k smutným truchlícím vrbám, jichžto skloněné koruny v zamodralé hladině rybníka se zhlížely jako panna v oku miláčkově. Tu něco nablízce zašumí a za malou chvíli je slyšet lehký šplechtot vody. Tiše rozhrne Libor husté proutí a kouká, co to. Vidí v rybníku tři panny se koupat, dvě byly krásné, ale ta třetí byla překrásná; jakmile na ni Libor pohlédl, začala se mu hlava točit a srdce mu tlouklo, div mu z těla nevylítlo.

Panny však neměly ani zdání, že se kdo na ně dívá. Nějakou chvíli poplavaly, pak vyšly na břeh, ustrojily se do bílých šatů, a hodivše přes hlavy řásné závoje, proměnily se v labutě a ulítly. Dokud se panny strojily, seděla Liboru duše v oku, teprv když se v labutě proměnily, s hlubokým vzdechnutím vyskočil a toužebně za nimi ruce rozpínal, jako by prchající zastaviti chtěl. Když nebylo po labutích již ani památky, šel Libor na místo, kde ta svůdná panna stála, klekl na trávník a položil tvář k místu, na němž outlinké šlépěje spatřil. Dlouho by tak byl ležel, kdyby pro něho zahradník nebyl přišel. Co živ tak roztržitě nepracoval, jako to půdne; žádného neviděl ani neslyšel a k žádnému slova nepromluvil.

Přes noc si to Libor všecko rozmyslil a umínil sobě, jestli druhý den panny opět přijdou, že bude chytřejší. S nevýslovnou touhou očekával druhý den. Jak bylo poledne, šel k rybníku a schoval se blíže místa, kde včerejšího dne šaty panen ležely. Netrvalo to dlouho, přiletěly tři labutě, a proměnivše se v panny, začaly se svlékat a bílé roucha uložily blíže Libora. Ta nejkrásnější ale pověsila skvostný závoj zrovna nad jeho hlavou. Když slyšel Libor, že se ve vodě šplouchají, natáhl ruku a vzal závoj s větve dolů; ale listí zašustilo, panny se lekly, skočily na břeh, hodily přes sebe šat a závoje, a již šuměly labutí křídla v povětří. Ale ta nejkrásnější nebyla mezi nimi, ta běhala po břehu a hledala svůj závoj, bez něhož se v labuť proměnit nemohla.

„Což mně ho ptáci zanesli, vítr zavál, anebo mi ho zlý člověk vzal?“ Tak naříkala a plakala nebohá panna. Tu vystoupí z křoví Libor.

„Pověz mi, mládenče!“ ptala se ho panna a kročila k němu, „neviděl jsi můj bílý závoj? Ztratil se a nevím kam.“

„Ptáci ti ho nezanesli, vítr ti ho nezavál, já si ho na srdci schoval.“

„Ó tedy tě prosím, navrať mi ho, musím za sestrami.“

„Nikoli, panno krásná! Ty závoj nedostaneš a odtud nesmíš. Já tě miluji více než celý svět, než mou matku, než sebe samého, a jestli u mne nezůstaneš, umru žalem.“ Při těch slovech vzal Libor pannu za ruku a tak toužebně jí do očí hleděl, že jej s patrným zalíbením poslouchala.

„Nežádej si, mládenče, bych u tebe zůstala, bylo by to k tvému neštěstí, neboť matka by pro mne přišla a po tobě bylo by veta.“

„Nechť přijde! Pro tebe bych se třeba s obry pral, do ohně skočil a cokoliv zlého snášel. Jen zůstaň u mne.“

„Zůstanu tedy. Jak se jmenuješ?“

„Libor, a ty?“

„Čekanka.“

„Pojď, moje drahá Čekanko, dovedu tě k mé matce, ona tě bude milovat, jako bys byla její vlastní dcera. Já nejsem sice bohatý, ale pro tebe budu pracovat ve dne v noci a co budeš chtít, to ti zaopatřím.“

Vzali se za ruce a šli k Liborově matce. Podivila se stařena, když viděla svého syna s tak nádhernou pannou přicházet, ale ještě více užasla slyšíc, že to je nastávající nevěsta. Laskavě ji přivítala, a slzíc mladý párek požehnala.

„Nyní, růžičko má,“ řekl Libor, když se byl s drahou milenkou pokochal, „nyní musím opět do práce. Co ti mám s večera přinést, aby tě potěšilo?“

„Dost na tom, když sám přijdeš. Jdi jen, můj Libore, a záhy se vrať.“

V předsíni potkal Libor matku; vytáhna z náprsí závoj, podal jí ho, pravě: „Ten závoj, matičko, schovej do truhly a nedávej ho Čekance, třebaš by o něj říkala. Chovej ji co jarní poupě, ať nám nezvadne.“

Matka závoj schovala a šla k nevěstě. Nevěděla sice, odkud a čím je, ale přece se neptala, neboť důvěřovala v syna svého, že by si žádnou nevybral, která by úcty hodna nebyla. Když vešla do sednice, sedla podle Čekanky a začala jí všelicos vypravovat, o svém hospodářství, o dobrých i zlých stránkách svého Liborka. „Kolikráte jsem mu již říkala,“ dokončila vypravování, „aby se oženil, že mne ale tak záhy uposlechne, toho jsem se nenadála. Já myslila, že si vede naši princeznu, když s tebou přicházel.“

„Jak teprv, kdyby mně byl Libor můj závoj nevzal, to byste byla koukala, matičko. Nevídaná je krása jeho a k tomu šatu sluší až mílo. Škoda, že ho Libor odnesl, musel by mně ho na okamžení půjčit, abyste mne v něm viděla.“

„On ho neodnesl, ale mně ho svěřil pod ochranu a řekl, abych ti ho nedávala.“

„Já ho nechci. Myslí, bloudek, že po něm bažím? Vždyť vím, že se to nyní pro mne nesluší. Já se chtěla jen vám, matičko, okázat.“

„No počkej, děvče, dojdu pro něj a hodím ho na tebe. Potom ho ale zase schovám a Libor bude šlaka o tom vědět.“

Stará se obrátila, šla do truhly a závoj přinesla. Dychtivě jí ho Čekanka z ruky vzala, a rozvinuvši ho se zalíbením se v něm přebírala. Najednou přistoupí ale k oknu, otevře je, a obrátíc se k matce, praví: „Řekněte, mamičko, Liborovi, chce-li mne za ženu, ať si pro mne přijde na zlatý vrch.“ To dořekla, hodila přes hlavu závoj, a proměnivši se v labuť, oknem ulítla.

Nebohá stařena se tak náramně ulekla, že by se jí byl krve nedořezal. Bála se, co bude Libor říkat, až přijde domů.

Večer se schyloval a Libor pospíchal domů. V jedné ruce nesl krásnou kytku, v druhé košík nejchutnějšího ovoce. Tváře mu blažeností jen kvetly a oči hořely. Když ho viděla stará okolo okna zakmitnout, začala se strachem třásti jako osika. Tu vejde Libor do dveří a šlehna okem po sednici, ptá se:

„Kde je Čekanka?“

Matka s pláčem vypravuje, co se přihodilo a co Čekanka řekla. Při každém slovu mýjela víc a více barva z kvetoucích lící mládencových, ruce maje složené přes prsa, které mu nesmírná bolest křečovitě svírala, hleděl na místo, kde s milou seděl, jako by mu byly myšlenky spadly. Po dlouhé chvíli teprv si zhluboka oddechl a velké slze jako těžké krůpěje se mu po tváři hrnuly.

„Matko, svaž mi uzlík, já jdu na zlatý vrch,“ byly jeho první slova po dlouhém mlčení.

„Můj zlatý synu, to mi nedělej, co bez tebe počnu? Zanech holku, která tě tak oklamala.“

„Udělej, matko, jak jsem ti řekl, já bez Čekanky býti

nemohu a musím ji najít, kdybych měl svět kolem dokola zchodit.“

Darmo bylo matčino naříkání, Libor si vzal něco peněz, svázaný uzlík, dal matce sbohem a šel hledat zlatý vrch.

„Ale kde ho najdu?“ myslil sám u sebe, jda polem. Pustil se přímou cestou, kudy ho oči vedly. Dlouho chodil, než přišel do hrozného lesa, z něhož nevěděl kudy kam. Nohy ho bolely, hlad i žízeň jej trápily a stopy lidské nebylo k spatření. Tu slyší najednou štěkot psa; i domníval se, že najde lidské obydlí. A to také po nějaké chvíli našel. Chutě vkročil do chaloupky, kde bydlel starý myslivec.

„Prosím vás,“ počal Libor, „popřejte mi krátké pohovení a dejte mi kousek chleba. Zabloudil jsem v lese, a dlouho již, co jsem nepil ani nejedl.“

„Sedni si na lavici; co mám, to ti dám,“ odpověděl starý, přinesl pecen chleba, kus zvěřiny a Liborovi to podal. Výslužka od královské tabule nebyla by mu tak chutnala jako černý chléb s masem.

„Kam jdeš, hochu?“ ptal se po chvíli myslivec.

„Na zlatý vrch,“ odpověděl Libor a hned začal starci upřímně všechno vypravovat, tázaje se, jestli by starc nevěděl, kde takový vrch stojí.

„Milý hochu, to nevím, ale mohu se zeptat.“ Otevřel dvěře, vzal píšťalku a třikrát zapískal. Tu přiletělo sto vran a všechny křídloma okolo hlavy plácaly.

„Povězte mi, vy tulačky, zdali která o zlatém vrchu ví.“

„My nevíme, ale naše přítelkyně, které jsou u tvého bratra, ty budou jistě vědět.“

„Jdi, hochu, k mému bratru. On bydlí sto mil odtud v jednom lese. Řekni, že mu vzkazuju pozdravení, aby ti pověděl, kde je zlatý vrch.“

Libor poděkoval myslivci za hostinství i za dobrou radu a rozžehnav se s ním putoval dále. Než se sto mil ušlape, trvá to hezkou chvílí. Ale všechno má svůj konec; i Libor

došel cíle své cesty. Byl to opět les, kde bratr myslivcův bydlel. Po přátelsku Libora přijal, a když pozdravení od bratra mu vyřízené zaslechl, vytáhl ihned píšťalku a zapískal. Tu přiletělo dvě stě vran, které šumíce okolo něho se vznášely.

„Která z vás mně poví, kde je zlatý vrch,“ ptal se jich myslivec.

„O zlatém vrchu žádná z nás neví, ale naše sestry u tvého bratra jistě o něm věděti budou.“

„Slyšel jsi, hochu, co pravily?“ řekl myslivec Liborovi. „Není jiné pomoci, než že musíš ještě dvě stě mil dále k mému bratru zajíti a u něho se na zlatý vrch popatati. Dříve si však trochu pohov a jídlem se občerstvi.“

Nato se myslivec obrátil a přinesl hostu chléb, maso a víno. Libor si dobře pochutnal, srdečně starci poděkoval a ubíral se dále. Když člověk s radostí někam chvátá, mžikem cesta ubíhá. Tak se vedlo i našemu poutníku; než se nadál, měl dvě stě mil za sebou a chaloupku, kde třetí bratr bydlel, před sebou. „Jestli mne i ten beze zprávy odešle, nevím, ke komu se obrátím,“ pomyslíl u sebe Libor vcházeje do chaloupky. Tak laskavě jako předešlí dva bratři přivítal ho i třetí, a dovědév se, co žádá, ihned svou píšťalkou tři sta vran přivolal.

„Rád bych věděl, kde se nachází zlatý vrch; která z vás o něm ví, rychle mi pověz,“ ptal se myslivec svých poslic.

Tu vystoupila jedna jediná a ta byla kulhavá. Takto pravila pánu svému:

„Já vím o zlatém vrchu. Tři sta mil odtud stojí uprostřed pěkného údolí a z daleka se již leskne. Na něm je vystaven zlatý zámek a v tom zámku bydlí čarodějnice s třemi dcerami. Je to zlá žena. Jedenkráte jsem si chtěla ten zámek zblízka prohlédnout, ale jak mne baba spatřila, popadla kámen a deset sáhů daleko ním po mně mrštila, až mi nohu přerazila. Od té doby kulhám.“

„Dobře na tě; proč lezeš, kam tě všetečnost láká. Nyní tě tam ale sám pošlu. Doneseš na tvých křídlech hosta mého, jehož zde vidíš, až k patě zlatého vrchu. Zůstaň zde, vy ostatní odejděte.“

Nelíbilo se to jaksi černoperé poutnici, ale špetnout nesměla, neboť neposlušnost trestal pán velmi přísně. Když snědl Libor, co mu byl myslivec předložil, podal mu ruku a přeje mu všechno dobré, s vděčností se s ním rozloučil. Šel napřed a vrána za ním. As dvacet kroků za chaloupkou kříkla za ním, aby postál, že mu něco poví.

„Utrhni si tři žaludy,“ pravila, „a dobře si je schovej, až poletíme a já zavolám ‚pust žalud‘, tedy to učiň.“

Libor uposlechl její rady, utrhl žaludy a schoval si je. Nato mu poručila, aby na ni sedl, a když to učinil, vznesla se s ním nad temný bor. Jako když oblaka táhnou, míjely před jeho očima lesy, pole, vesnice a města. Najednou byli u konce a nepřehledná, modrozelenavá hladina mořská se pod nimi leskla. Daleko byli už za břehem, tu volá vrána: „Pust žalud!“

Libor sáhl po něm do kapsy a pustil ho do moře. Mžikem vyrostl z vody veliký rozsáhlý dub, do jehož košatého vrcholu vrána s Liborem se spustila.

„Zde si odpočinem, moje křídla jsou unavena a dlouho ještě, než konec moře doletíme,“ pravila vrána, sednuvši si vedle Libora. Po chvílce se ale opět zvedla a chutě šlo to dále. Jak vyletěli, dub zmizel. Než přišli na konec moře, pustil Libor i druhé dva žaludy do moře a po každé vyrostly z nich duby, na nichž si povětrní cestovníci odpočinuli.

Za mořem byla vysoká hora a na tu horu se vrána spustila.

„S té hory máš k zlatému vrchu ještě sto mil,“ pravila k Liboru. „Z nejhoršího jsi vyvázl, a proto se nyní sám postarej, jak tam přijdeš. Já se vrátím k domovu, neboť

bych neráda také o druhou nohu přišla.“ To dořekla a již byla v povětrí.

Rozhněván hleděl ještě Libor za podvodnou vránou, tu slyší pod horou nesmírný křik. Škrábe se se skály dolů, aby viděl, co se děje; ale jak velice se podivil, vida u paty na palouku dva tyranské obry se prát. Tito ho ale hned zpozorovali, a na minutu pranice zanechavše křičeli na něho: „Jak se můžeš opovážit, ty červíčku zemský, vkročití do našeho království?“

„Já přišel přes daleké moře a odpočívaje na této hoře slyšel jsem náramný křik; nevěda co by to bylo, ani že bych sem vkročití nesměl, sešel jsem dolů.“

„Je-li tomu tak, budiž ti odpuštěno. Nyní jdi však odtud, bychom naši hádku rozhodnouti mohli.“

„Ale smím-li se vás tázati, oč se tu jedná? Já již ledacos ve světě slyšel, snad že bych vám dobrou radou posloužití mohl.“

„Jen jdi svou cestou, co bys ty nám poradil, to my dávno víme,“ odsekl jeden z nich.

„Nechod,“ poroučel druhý, „já ti hádku povím a rád se podívám, co nám poradíš. Pohleď, zde leží sedlo, které jsme my oba bratři od našeho otce zdělili. Ono má tu vlastnost, že kdo na ně sedne a řekne: „Tam a tam chci být“, v tu chvíli se tam octne. Což divu, že ho chceme teď oba dva, nemohouce se nijak srovnat po dobrém, umínili jsme sobě, který kterého popere, ten že sedlo obdrží.“

„Já vás brzičko srovnám, jen se mi nechte na to sedlo podívat,“ pravil Libor a přistoupil blíže k osudnému předmětu. Obrové koukali, co bude dělat, on si však na jednu sedlo obkročil, řekl: „Chci být na zlatém vrchu!“ a již ho nebylo vidět a obrův soud byl ukončen.

Jedním mžikem octnul se Libor na zlatém vrchu u vrat zlatého zámku. Skuliv sedlo s vrchu dolů, zaklepal na

vrata. Tu se otevřela závora a škaredá baba vyšla, tážíc se Libora, co žádá.

„Hledám zde svou milou, jížto říkají Čekanka. Je-li zde, a jste-li vy paní toho zámku, tedy mne k ní dovedte.“

„Oho mladý, ne tak zhurta! Já jsem paní toho zámku a Čekanka moje dcera. Nemysli však, že ji tak zlehka dostaneš.“

„A co mám tedy dělat, abych si ji zasloužil?“

„Musíš tři věci vykonat. Dovedeš-li je, bude Čekanka tvoje, jestli ne, budeš syn smrti.“

„Cokoliv veleti budete, všecko vyplním.“

„Pojď tedy za mnou,“ pravila škaredá čarodějka a vedla Libora po mramorovém dvoře do krásných pokojů. V jednom mu poručila, aby počkal, a odešla. Za malou chvíli otevřely se dvěře a Čekanka stála na práhu. Jedním skokem byl Libor u ní a k srdci ji přivinul.

„Ach, jak jsem po tobě toužil, děvče moje. Proč jsi nezůstala u mne, proč jsi mi tak velký zármutek připravila? Kdož ví nyní, zdali tebe od tvé matky dostanu?“

„Kdybych byla u tebe zůstala, byl bys ještě větší zlé podstoupiti musel. Nedělej si z toho nic a důvěřuj ve mne, jako já v tebe důvěřovala; všecko se šťastně skončí.“

Tak potěšila Čekanka svého věrného milence a odešla. Noc se schylovala, Libor dostal dobrou večeři a potom ulehna do hebkých podušek, tvrdě usnul. Ráno sotva byl ustrojen přišla k němu stará čarodějnice, přinesla mu snídaní a řekla:

„Chceš-li Čekanku dostat, pojď chutě za mnou, uložím ti první práci.“

To si nedal Libor dvakrát poroučet, jda rychle za babou na dvůr. Ta mu dala dřevěnou pilu, sekeru a palici a vedla ho nedaleko zámku, kde stál velký borový les.

„Na tomto místě,“ pravila, „chci míti do večera sto sáhů dříví. Nebudeš-li hotov, musíš umřít.“

Liboru bylo více do pláče než do práce. Co si měl s dřevěným náradím počítí? Vzal sekeru, uhodil o kmen a v ruce mu zůstalo kus topírka, s pilou se též tak dalo. Udeřiv vším o zem lehl na mech a poslouchal zpěv ptactva, obíraje se v duchu se svou Čekankou. Kolikrát si vzpomněl, že mu smrt hrozí, vždy přece důvěřoval slovům mileniným, která mu slíbila, že ho neopustí. Přišlo poledne a Čekanka přinesla oběd.

„Hleďme, jáť myslila, že budeš mít plné ruce díla, a ty si hoviš.“

„Kterak mám dělat, když se mi pila i sekera roztržily? Jiné pomoci nebude, než že musím smrt podstoupit.“

„O tom ani nemluv; což jsi již zapomněl, co jsem řekla? Sedni a jez, já budu sama dělat.“

To dořekla a několik kroků pošeďši, otočila třikrát prstenem, jenž se jí na podlouhlém prstu skvěl, a pravila: „Zde na tomto místě chci mít sto sáhů dříví!“ Tu chvíli bylo slyšet po lese kácení, sekání, řezání, a než se Libor naobědval, bylo sto sáhů dříví narovnáno.

Podivil se Libor veliké moci své milenky a od té chvíle nebál se ničeho. Porozprávěli spolu, a Čekanka zakázavši Liborovi, aby matce o tom neříkal, odešla domů. Večer baba přišla a zlostí ztrnula, vidouc, že vše, co poručila, hotovo jest. I vedla Libora domů a sama do jeho pokoje večeri mu přinesla. Druhý den ráno dostal Libor dvě kovaná vědra a musel opět babu následovat. Přišli k velkému rybníku a baba pravila: „Tu vodu z rybníka přeleješ na ten kopec, sice tě zabiju.“

Libor sedl na zem a očekával poledne. Nač by se byl s přelíváním vody na kopec hmoždil, an by zbytečná byla jeho práce. V poledne přišla opět Čekanka s obědem. „Jak vidím, mnoho jsi nepracoval,“ pravila.

„Čekal jsem na tvou pomoc, což by moje práce platila.“

Tu Čekanka otočila prsten, řkouc: „Chci, aby se voda

z toho rybníku na onen vrch přelila a tam až k západu slunce zůstala.“ V tom okamžení se z rybníku voda ztratila a kopec byl od vrchu až dolů potopen. Vroucím políbením děkoval Libor své milence, a ona pospíšila domů. K večeru, když baba na kopci vodu spatřila, zaskřípla zubami, že se jí opět záměr nepodařil. Doma se Libor pokojně navečeřel a ulehl na lože; když ráno vstal, musel opět s babou na zelenou louku. Přijdouc doprostřed, vzala baba píšťalku a zapískla, tu se přihnalo tři sta zajíců, kteří jako kobylinky po louce skákali.

„Ty zajíce budeš do večera na této louce pásti, ztratí-li se jen jediný, zabiju tě.“ Ale sotvaže se obrátila, nebylo po zajících na louce ani památky.

„Blázen by se za těmi ušáky honil, Čekanka mně je svolá,“ pravil Libor. A to se také stalo, neboť jak Čekanka přišla, zatočila prstenem, poručila, aby se zajíci na louku vrátili a tam až do večera zůstali. V okamžení jich bylo plná louka a ani jediný nescházel.

Baba vztekem hořela, vidouc večer zajíce na louce a Libora u nich sedět, jako by neuměl pět počítat.

„Teď je ale Čekanka moje?“ ptal se Libor, když přišli do zámku.

„Zejtra si ji můžeš vzít,“ odpověděla rozsápaná čarodějnice.

Když bylo po celém zámku ticho, začalo to na okénku Liborově: „vrku, vrku, vrku!“ Libor skočí s postele, jde k oknu a vidí roztomilou holubičku. „Hle, hle, copak ty zde hledáš?“

„A což bych hledala, než tebe, vždyť jsem tvoje Čekanka,“ odpoví holubička, sedne mu na rameno, zobáčkem do smědých lící ho klobajíc. „Přináším ti radu, co zejtra dělati máš. Matka tě dovede do síně, kde bude tři sta panen stejných tváří, stejného šatu, abys sobě z těch tří set mne vybral. Chceš-li mě poznat, dej dobrý pozor na oči; která na tebe pravým okem mrkne, tu vezmi, to budu já.“

„Děkuju ti, rozmilá holubičko, ač bych tě i bez mrknutí mezi tisíci byl poznal.“

„Však tomu nevěř, zejtra se přesvědčíš.“

Holubinka odletěla a Libor očekával nepokojně ranní červánky. Jakmile se nasnídal, přišla baba pro něho a vedla ho do velké síně. Tu byla taková skvostnost a krása, že Liborovi oči přecházely. Na zlatém stropě svítil měsíc a tisíce hvězd ze samých diamantů, kolem dokola visely na zdích sáhodlouhé zrcadla a pod nimi stály pohovky, potažené červeným aksamitem se stříbrnými květy; podlaha byla ze zlatých a stříbrných tabulek složená. Což byl ale blesk všech těchto hvězd, jež se na zlatém stropu třpytily, proti bleskům očí, které z milostných tváří tří set panen na Libora se jiskřily. Stříbrotkané roucha po síni šuměly, a jako bílé labutě okolo Libora jen plynouce, každá mu mžitkem do očí pohleděla. V duchu děkoval Libor Čekance za dobrou radu, neboť by byl věru nevěděl, kterou vyvolit, kdyby nebyla poslední pravým očkem šelmovsky mrkla.

„Tato je moje,“ řekl, chytiv Čekanku za kulaté rámě.

„Tedy si ji nech; ale dříve ze zámku odejítí nesmíš, až zejtra ráno,“ řekla čarodějnice.

Libor byl ke všemu povolný, jen když měl, co si žádal. Přijda s milenkou do svého pokoje ptal se jí, zdali má tolik sester.

A ona jemu odpověděla: „Nemám já sestry, jen dvě; ty ostatní byly povětrnice, od mé matky přičarované, které by tě byly tu chvíli roztrhaly, kdybys jednu z nich byl vyvolil.“

„Kolikráte jsi mne již smrti zbavila, panno krásná!“ zvolal Libor a políbil to bělounké čelo. „Ale tvá matka musí býti živý drak?“

„Ba ovšem, že je, a já se posud bojím, aby se ti něco zlého nestalo, a proto zůstanu pořád u tebe.“

Půl dne nešla od něho, až teprve navečer odebrala se do své komůrky, řkouc dříve: „Zaslechnu-li něco podvodného, přijdu pro tebe a oba prchneme.“

Láska a strach nedaly Liboru usnouti. O půlnoci ťuká někdo zlehouchka na okénko. Libor byl jedním skokem vzhůru a okno otevřel. Sletí do pokoje bílá labuť a proměnivši se v Čekanku, praví: „Honem, Libore, vezmi mne vpolo, dej hlavu k mojí, přikryjem se závojem, abychom mohli oba odtud uletět, neboť tě chce zejtra matka usmrtit.“

Libor si to nedal dvakrát poroučet, vzal Čekanku okolo outlého těla, sklonil hlavu k její, ona přehodila závoj přes obě hlavy, a již letěly dvě labutě oknem dolů pod zlatý vrch, kde ležely dvoje boty a skříňka. Tam se labutě opět proměnily a Čekanka řekla k svému milému: „Jedny boty obuješ ty, druhé já; jsou to dvanáctimílové, jež jsem matce vzala. V té skříni mám klenoty, dej na ně dobrý pozor.“

Boty na nohou, vzali se za ruce a začali si vykračovat; jak udělali krok, byli dvanáct mil a tudy jim cesta ubývala, jak by páčil. Než baba slyšela přece nějaký šustot, vstala, šla do Čekančiny komory, a tam nikoho nenašla. Ulekla se a běžela k Liborovi, i bylo též, jak by vypláchl. Zlostí celá bez sebe běží pro dvanáctimílové boty, ale i ty byly pryč. Rozvzteklená popadne čtyryadvacetimílové a pustí se za uprchlými.

„Ohlídni se, Libore, zdali za námi někdo nejde,“ pravila Čekanka, když slunce vycházelo.

„V dáli vidím něco černého.“

„To je moje matka; hoď skříni na zem, šlápni na ni a ke mně se přitul.“ Na ta slova otočila Čekanka prstenem řkouc: „Milý at je keřem, já na něm růží.“

V malé chvíli hnala se touž cestou zlá baba jako divý lev, ale keře, na němž jediné poupě rozkvétalo, si nepovšimla.

Sotva sešla s očí, proměnili se milenci v předešlé po-

stavy a utíkali dále. Baba však seznajíc, že jde nepravou cestou, obrátila se a přišla jim opět na stopu.

„Ohlídni se, Libore, kdo jde za námi?“ ptala se Čekanka v temném lese.

„Nevidím nic, ale z daleka slyším šust.“

„To je moje matka; stoupni na skříni!“ Otočila opět třikrát prstenem pravíc: „Můj milý ať je kostelíčkem, já kazatelkou!“

Zase přeběhla baba v samém vzteku, kostela ani kazatelny si nevšimnouc. Milenci byli rádi a spěchali dále. Opět čenichala dračice, že nejde dobře, a vrátila se nazpět.

„Ohlídni se, Libore; kdo jde za námi?“ ptá se Čekanka na velkém palouku.

„Vidím něco černého.“

„To je matka, stoupni na skříni.“ Zase otočila třikrát prstenem, řkouc: „Můj milý ať je rybníkem, já na něm labutí.“

To se hned stalo, ale baba to přece zdálí pozorovala. Přijdouc k rybníku, proměnila se ve vola a začala vodu z rybníka lokat. Již plavala ubohá labuť skoro na suchu a každou minutu myslela, že ji stará spolkne, tu se najednou nabobtnělý vůl rozpukl a voda sběhla do rybníka.

Radostí zatřepetá labutěnka křídly a oba se opět stanou Liborem a Čekankou.

Aby se nemuseli na ošklivou mrtvolu nepřirozené matky dívat, odešli dále, a nemajíce čeho k obávání, hodinku odpočinuli. Potom spěchali chutě k domovu.

Liborova matka byla slabá a trápením sešlá, dnem a nocí myslela na svého syna, kde as je a zdali ho do smrti uhlídá. Jednoho dne, právě jako tenkrát, když přivedl Libor nevěstu, kmitne se krásná panna okolo okna, dvěře se otevrou a do nich vstoupí Libor a Čekanka. Kdyby ji byl syn do náručí nechtyl, byla by padla na zem.

„Pojď, matko, dej chaloupku komu chceš, máme pro

tebe jiné obydlí,“ řekl Libor, když se trochu vzkřísila a s nimi porozprávěla.

Zvěděvši, že má syn knížectví, dala chaloupku chudé ženě a šla s miláčkem. Za chaloupkou stál kočár s čtyřmi koňmi, do toho všecky tři sedli a jedním cválem letěli k zámku, kterýž si byl Libor s Čekankou na cestě k domovu koupil. Libor žil se svou ženou v rozkoši a do smrti se jim nebe lásky nezkalilo. Babička se štěstím synovým vzkřísila a ještě vnoučata na klíně houpala.